

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3400/2022. (X. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék 8.K.700.691/2021/18. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (Váczi Ügyvédi Iroda; ügyintéző ügyvéd: dr. Váczi Péter) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszában kérte a Győri Törvényszék 8.K.700.691/2021/18. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban írtak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. A Komáromi Járásbíróság 2014. március 4. napján jogerőre emelkedett ítéletével az indítványozó örökbe fogadott gyermekét cselekvőképességét kizáró gondokság alá helyezte, mert a gondokolt gyermekkorában elszenvedett közúti baleset következtében fekvőbeteggé vált, beszédképességét elvesztette, a szerzett súlyos értelmi fogyatékosága következtében önálló életvitelre nem alkalmas, szükségleteit nem tudja ellátni, ápolásra szorul. A gyámhatóság az indítványozót rendelte ki gondnokul.
- [4] Az alperes gyámhatóság a 2021. május 4. napján kelt, KE-03/GYAM/44-15/2021. számú határozattal az indítványozót elmozdította gondnoki tisztségéből, rögzítette továbbá, hogy az indítványozó vagyonkezelői és törvényes képviselői joga megszűnik, egyidejűleg a gondnokolt részére hivatásos gondnokot rendelt ki. Döntését a gyámhatóság azzal indokolta, hogy a 2019.02.01–2020.01.31-ig és a 2020.02.01–2021.01.31-ig terjedő időszakra vonatkozó számadás benyújtásakor hiányt állapított meg, a gondnokolatot megillető költségpótló járadék felhasználásáról az indítványozó nem tudott elszámolni, és a hiány összegét felhívás ellenére nem helyezte gyámhatósági betétkönyvbe, s mindez a gondnokolt érdekét súlyosan sértette.
- [5] Az indítványozó módosított keresetében kifogásolta, hogy az alperes a gondnoki tisztségéből történő elmozdításakor nem a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:31. § (3)–(5) bekezdéseiben rögzített taxatív felsorolás szerinti sorrend alapján rendelt ki új gondnokot, hanem azonnal hivatásos gondnokot rendelt. Álláspontja szerint az alperesnek hivatalból széles körű bizonyítási eljárást kellett volna lefolytatnia az új gondnok személyére vonatkozóan, és a gondnokolt speciális élethelyzetére, testi- és egészségi állapotára figyelemmel arra kellett volna törekednie, hogy egységesen történjen a gondnoki tisztség ellátása, illetve a gondnokolt gondozása. Hivatkozott még arra is, hogy az alperes megsértette a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 133. (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat is, mivel figyelmen kívül hagyta a Komáromi Járásbíróság 7.P.20.546/2013/7. számú ítéletben foglaltakat is, amely kifejezetten rögzítette, hogy a gondokolt részére olyan gondnok kirendelése szükséges, aki a gondozást is ellátja. A perben a sógornőjét jelölte meg olyan személyként, akit gondnokul ki lehet rendelni és a gondozást is el tudja látni. Részletezte továbbá a gondnoki tisztségéből történő elmozdítása következményeként kialakult problémás helyzetet.
- [6] A Győri Törvényszék alkotmányjogi panasszal támadott, 2021. november 29. napján kelt, 8.K.700.691/2021/18. számú ítéletével a keresetet elutasította. A bíróság rögzítette, hogy a peres eljárás tárgya kizárólag a hivatásos gondnok kirendelésének jogszerűsége. A bírói döntés szerint az indítványozó felperes a megelőző eljárás során egyáltalán nem jelölt meg más személyt arra, aki egy személyben el tudta volna látni a gondnoki tisztséget és a gondozást. A bíróság rámutatott, hogy a tényállás teljes körű tisztázása az eljárási szereplők együttműködési kötelezettségén alapul, ezért a hatóság tényállás tisztázási kötelezettsége nem korlátlan.

- [7] A bíróság az iratok alapján megállapította, hogy a cselekvőképtelen gondnokolt gondozását ténylegesen az édesanya látja el, így a gondozás továbbra is megoldott, e körben a gondnokváltás nem jelentett változást. Ugyanakkor az édesanya mint az indítványozó házastársa, az indítványozóval egy háztartásban él, így az ő kirendelése nyilvánvalóan nem szolgálta volna a gondnokolt vagyoni érdekét, ezért az ő kirendelése nem merült fel.
- [8] Az indítványozó kizárólag a peres eljárás során jelölte meg, hogy a sógornője megfelelő gondnok lenne, mivel ő a gondozást is el tudná látni. Ugyanakkor a Ptk. 2:31. § (4) bekezdése hozzátartozó esetében írja elő annak vizsgálatát, hogy a gondnok a személyes gondoskodás ellátását biztosítani tudja-e. Az indítványozó sógornője azonban a Ptk. szerint nem tekinthető a gondnokolt hozzátartozójának, ezért nem minősül olyan hozzátartozónak, akit az alperesnek a Ptk. 2:31. § (4) bekezdése alapján előnyben kellett volna részesíteni. Így e körben nem állapítható meg az alperes terhére jogszabálysértés.
- [9] A bíróság szerint alaptalan volt az indítványozó azon hivatkozása, hogy az alperes megsértette volna a Gyer. rendelkezéseit, ugyanis az alperes nem hagyta figyelmen kívül a Komáromi Járásbíróság 7.P.20.546/2013/7. számú ítéletében foglaltakat, mert a gyámhatóság 2014. március 27. napján jogerős KE-03C/GYAM/452-16/2014. számú határozatával éppen ezért rendelte ki az indítványozót mint a gondokolt szülőjét.
- [10] A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, annak befogadását azonban a Kúria a 2022. január 18. napján kelt, Kfv.VII.37.047/2022/2. számú végzésével megtagadta, mert úgy ítélte meg, hogy a felülvizsgálat törvényi feltételei nem állnak fent.
- [11] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti panaszában az indítványozó az Alaptörvény II. cikkére és a XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozva állította a támadott ítélet alaptörvény-ellenességét.
- [12] 3.1. Az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jog sérelmét abban látja az indítványozó, hogy a hivatásos gondnok által nincsenek biztosítva az alapvető ellátási, gondozási feltételek a gondnokolt részére, a hivatásos gondnok még azt a közreműködést sem nyújtja, amely az ügyintézés egyszerűbbé tételében szükséges lenne (az OEP által támogatott oxigénpalack kiváltása során a törvényes képviselőt nem látta el, nem szervezi meg a palack eljuttatását a gondnokolthoz, nem járult hozzá az OEP terhére beszerezhető pelenka darabszámának meghosszabbításához, a gondnokolt szállításához szükséges speciális gépjármű fenntartásához, ezért a gépjárművet értékesíteni kellett.). Az indítványozó szerint nem lehet különválasztani a gondnoki, a törvényes képviselői és a vagyonkezelési tennivalókat, ezért ezeket egy személyben lenne szükséges ellátni. A bíróság nem tett meg mindent a tényállás tisztázása érdekében, pedig ezzel az emberi méltóság sérelme ki-küszöbölhető lett volna.
- [13] 3.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés védelmi körén belül az indítvány kifogásolja, hogy a támadott határozat az indokolt döntéshez való jogot sérti, mert a bíróság figyelmen kívül hagyta a Ptk. taxatív felsorolását a gondnokrendelést illetően; a bíróság az indokolásában nem fejtette ki, hogy miért tartja megalapozottnak a hivatásos gondnok kinevezését annak ellenére, hogy a gondnokolt közeli hozzátartozókkal rendelkezik, akik közül bármelyikük alkalmas lett volna a gondnoki feladatok ellátására.
- [14] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek megfelel-e.
- [15] 4.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a Kúria Kfv.VII.37.047/2022/2. számú végzésének közlésétől számítva az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálati eljárás befejezése előtt alkotmányjogi panasszal nem támadta meg.
- [16] A Kúriának a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 118. § (2) bekezdésén alapuló, felülvizsgálati kérelem befogadást megtagadó döntése olyan mérlegelési jogkörben hozott bírói döntésnek minősül, amely esetben az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria végzésén keresztül a jogerős döntés állított alaptörvény-ellenessége vizsgálható. Ilyen esetben nem kell külön vizsgálni a határidő megtartottságát a jogerős döntés, illetve a Kúria nem érdemi döntése vonatkozásában, hanem azt a Kúria nem érdemi döntésétől kell számítani. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz szempontjából az alapügy érdemében hozott döntésnek a Győri Törvényszék 8.K.700.691/2021/18. számú jogerős döntését kell tekinteni.

- [17] 4.2. Az indítványozó a bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [18] 4.3. Az indítvány részben felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozottság követelményének. Az indítvány tartalmazza: azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); az eljárás megindításának indokát; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [II. cikk, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdése]; és kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [19] 4.4. Az indítványozó módosított keresete a gondnoki tisztségből történő elmozdításának jogszerűségét nem vitatta, a petitum kizárólag a hatósági döntésnek a hivatásos gondnokot kirendelő részére vonatkozott, a pernek így nem volt tárgya a hivatásos gondnok működésével kapcsolatban állított sérelmek vizsgálata. Az Alkotmánybíróság ezért megállapítja, hogy az indítványozó által hivatkozott, emberi méltósághoz való jog és az alkotmányjogi panasz alapját képező bírósági eljárás tárgya között – az előterjesztett indokolás alapján – nem állapítható meg alkotmányjogilag értékelhető összefüggés. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen összefüggés hiányában az indítvány ezen elemeit érdemben nem vizsgálja [lásd például: 3042/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [17]; 3038/2019. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [15]], az indítvány ugyanis ebben az elemében nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja szerinti követelményt.
- [20] A fentiek miatt az alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított része felel meg az indítványok határozottságával kapcsolatos valamennyi feltételnek.
- [21] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [22] 5.1. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való sérelmét arra hivatkozással állítja, hogy a bíróság az indokolásában nem fejtette ki miért tartja megalapozottnak a hivatásos gondnok kinevezését annak ellenére, hogy a gondnokolt a Ptk. szerinti sorrendben, a hivatásos gondnoknál előrébb álló olyan hozzátartozókkal rendelkezik, akik közül bármelyikük alkalmas lett volna a gondnoki feladatok ellátására.
- [23] 5.2. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza állandó gyakorlatát: „Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van hatásköre, ebbe azonban a bizonyítékok bírói mérlegelésének és a bírósági eljárás teljes egészének felülbírlata nem tartozik bele” [lásd: 3351/2012. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [7]]. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]]. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre [3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]].
- [24] Az Alkotmánybíróság a törvényszéki ítélet indokolását értékelve arra a következtetésre jutott, hogy a törvényszék az indítvány által támadott döntését megindokolta. Megjelölte, hogy döntését mely jogszabályi rendelkezésekre alapította és minden releváns körülményre kiterjedő indokolással támasztotta alá, hogy az indítványozó kereseti kérelmét miért utasította el. Határozatában számot adott arról, hogy miért hivatásos gondnok kirendeléséről döntött és miért nem a közeli hozzátartozó, illetve az indítványozó sógornőjének kirendeléséről határozott (törvényszéki ítélet, Indokolás [50], [54]–[55]) és ennek fényében hozta meg az indítványozó keresetét elutasító döntését.

- [25] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként indokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességére [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerébe ütközőnek.
- [26] 6. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseire azt visszautasította.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/508/2022.

